

EXPUNERE DE MOTIVE

Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

Reprezentarea corectă a cetățenilor români cu domiciliul în străinătate în Parlamentul României este esențială pentru asigurarea drepturilor democratice și a principiului egalității votului. În prezent, circumscripția electorală nr. 43 - Diaspora este subreprezentată din cauza lipsei unui criteriu clar de determinare a numărului de mandate.

Conform Constituției, „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român [...]”, iar „numărul deputaților și al senatorilor se stabilește prin legea electorală, în raport cu populația țării.”² Cu toate acestea, legislația actuală este deficitară în ceea ce privește asigurarea reprezentativității în Parlament a cetățenilor români cu domiciliul în afara țării.

Legea electorală - *Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente* - stabilește faptul că „norma de reprezentare pentru alegerea Camerei Deputaților este de un deputat la 73.000 de locuitori”, iar „norma de reprezentare pentru alegerea Senatului este de un senator la 168.000 de locuitori.”³ În vederea stabilirii numărului de mandate ce revin fiecărei circumscripții electorale potrivit normei de reprezentare, „numărul locuitorilor care se iau în calcul este conform populației după domiciliu raportat de Institutul Național de Statistică la data de 1 ianuarie a anului precedent anului în care au loc alegeri la termen.”⁴ Or, populația după domiciliu se referă la persoanele cu cetățenie română și domiciliul pe teritoriul României. Prin urmare, pe baza raportărilor Institutului Național de Statistică (INS) se poate determina doar numărul de mandate pentru fiecare circumscripție electorală din țară, nu și pentru circumscripția electorală nr. 43.

În absența unor dispoziții în cuprinsul legii care să stabilească numărul mandatelor pentru circumscripția electorală nr. 43 pe baza unor date statistice relevante, acestea i-a fost alocat în mod arbitrar un număr minim de mandate – 2 senatori și 4 deputați – fără o corelare reală cu numărul cetățenilor români din afara țării.

Pentru a corecta această inechitate, propunem introducerea unui criteriu obiectiv pentru stabilirea numărului de mandate aferente circumscripției nr. 43 – Diaspora, mai exact prin raportare la numărul cetățenilor români cu domiciliul în străinătate, conform datelor furnizate de Direcția Generală de Pașapoarte din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Pe de altă parte, o a doua problemă semnificativă este faptul că, deși legea electorală prevede actualizarea numărului de mandate pe baza datelor furnizate de INS, în practică această actualizare nu are loc. INS realizează raportări semestriale, la 1 ianuarie și 1 iulie, privind populația după domiciliu, dar Anexa nr. 1 din lege, care stabilește numărul de mandate pentru fiecare circumscripție electorală, nu a fost niciodată modificată conform acestor date. Această

¹ Art. 61 alin. (1)

² Art. 62 alin. (3)

³ Art. 5 alin. (2) și (3)

⁴ Art. 5 alin. (4)

necorelare între realitatea demografică și numărul de mandate contribuie la o reprezentare incorectă a populației.

Este esențial ca stabilirea numărului de mandate să se realizeze pe baza celor mai recente date disponibile, pentru a asigura o reprezentare proporțională și corectă a cetățenilor. Prezenta propunere legislativă stabilește un mecanism procedural clar pentru actualizarea numărului de mandate în funcție de realitatea demografică, care să fie aplicabil la fiecare ciclu electoral.

Mai exact, în anul în care au loc alegeri parlamentare la termen, Autoritatea Electorală Permanentă (AEP) colectează datele de la 1 ianuarie raportate de către INS pentru circumscripțiile din țară, respectiv de către Direcția Generală de Pașapoarte pentru circumscripția nr. 43 - Diaspora. Pe baza acestora, AEP elaborează o propunere fundamentată privind repartizarea numărului de mandate, pe care o înaintează Parlamentului în termen de 15 zile de la data la care aceste date devin disponibile. În termen de 30 de zile de la primirea propunerii, Parlamentul actualizează, prin lege, numărul de mandate pentru Senat și Camera Deputaților pentru fiecare circumscripție electorală.

Având în vedere că INS publică aceste date în luna aprilie, am prevăzut un termen de 15 zile pentru AEP pentru a colecta și procesa aceste date, urmat de un termen de 30 de zile pentru Parlament, pentru a actualiza, prin lege, numărul de mandate pentru Senat și Camera Deputaților. Astfel, actualizarea numărului de mandate va fi finalizată cel târziu la începutul lunii iunie, adică cu aproximativ 6 luni înainte de organizarea practică a alegerilor, ceea ce este rezonabil și în conformitate cu bunele practici internaționale. În plus, este important de subliniat faptul că propunerea legislativă vizează exclusiv actualizarea numărului de mandate pe baza unor date statistice relevante, care reflectă realitatea demografică a momentului, fără a implica modificări structurale ale sistemului electoral. Prin urmare, acest mecanism nu afectează stabilitatea sau previzibilitatea legislației electorale.

De altfel, actualizarea periodică a numărului de mandate pe baza datelor demografice este o practică larg răspândită, recunoscută internațional, care contribuie la asigurarea unui proces electoral echitabil. Germania, Franța, Spania, Canada sunt doar câteva exemple de state unde numărul mandatelor este ajustat periodic în funcție de schimbările demografice.

Pentru a ilustra impactul propunerii, am realizat o simulare a actualei legislaturi, în conformitate cu datele statistice actualizate, respectiv cele raportate la 1 ianuarie 2024 de către INS pentru circumscripțiile din țară și de către Direcția Generală de Pașapoarte pentru circumscripția nr. 43 - Diaspora. Rezultatele arată că anumitor circumscripții li s-ar fi alocat mandate suplimentare (de exemplu, circumscripția 43 - Diaspora, 10 mandate în plus, și circumscripția nr. 25 - Ilfov, 3 mandate suplimentare), în timp ce numărul de mandate ar fi scăzut în alte circumscripții, precum Arad, Bihor, Brăila, Mureș:

Nr. nr. circumscripției electorale	Delinețarea teritorială a circumscripției electorale	Populația după domiciliu la 1 Ianuarie 2024 (date INS, respectiv date Direcția Generală Pașapoarte)	Numărul de mandate de senatori pentru fiecare circumscripție electorală	Numărul de mandate de deputați pentru fiecare circumscripție electorală	Nr. mandate Senat	Nr. mandate Coep	Nr. mandate Senat cf. legii actuale	Nr. mandate Coep cf. legii actuale	Diferență Nr. mandate Senat	Diferență Nr. mandate Coep
Circumscripția electorală nr. 1	Județul Alba	361472	4	4	2	5	2	5	0	0
Circumscripția electorală nr. 2	Județul Arad	460260	2	2	3	6	3	7	0	-1
Circumscripția electorală nr. 3	Județul Argeș	610761	3	3	4	8	4	9	0	-1
Circumscripția electorală nr. 4	Județul Bacău	718171	4	4	10	10	4	10	0	0
Circumscripția electorală nr. 5	Județul Bihor	609968	3	3	4	8	4	9	0	-1
Circumscripția electorală nr. 6	Județul Bistrița-Năsăud	321452	1	1	2	4	2	5	0	-1
Circumscripția electorală nr. 7	Județul Botoșani	457086	2	2	3	6	3	6	0	0
Circumscripția electorală nr. 8	Județul Brașov	641194	3	3	8	10	4	9	0	0
Circumscripția electorală nr. 9	Județul Brăila	321481	1	1	2	4	2	5	0	-1
Circumscripția electorală nr. 10	Județul Buzău	440041	2	2	3	6	3	7	0	-1
Circumscripția electorală nr. 11	Județul Caraș-Severin	300738	1	1	2	4	2	5	0	-1
Circumscripția electorală nr. 12	Județul Călărași	294103	1	1	2	4	2	4	0	0
Circumscripția electorală nr. 13	Județul Cluj	747131	4	4	10	10	4	10	0	0
Circumscripția electorală nr. 14	Județul Constanța	242507	2	2	3	6	3	11	-1	-1
Circumscripția electorală nr. 15	Județul Covna	221126	1	1	2	4	2	4	0	0
Circumscripția electorală nr. 16	Județul Dâmbovită	524311	1	1	2	4	2	7	0	0
Circumscripția electorală nr. 17	Județul Dolj	687094	3	3	4	8	4	10	0	-1
Circumscripția electorală nr. 18	Județul Galați	673910	3	3	4	8	4	9	0	0
Circumscripția electorală nr. 19	Județul Giurgiu	258382	1	1	2	4	2	4	0	0
Circumscripția electorală nr. 20	Județul Gorj	341879	2	2	3	6	3	5	0	0
Circumscripția electorală nr. 21	Județul Harghita	323960	1	1	2	4	2	5	0	-1
Circumscripția electorală nr. 22	Județul Hunedoara	430736	2	2	3	6	3	6	0	0
Circumscripția electorală nr. 23	Județul Iași	215282	1	1	2	4	2	4	0	0
Circumscripția electorală nr. 24	Județul Ialomița	311822	1	1	2	4	2	5	0	0
Circumscripția electorală nr. 25	Județul Iasi	911822	5	5	14	14	5	12	-1	-1
Circumscripția electorală nr. 26	Județul Ilfov	613734	3	3	7	7	2	5	-1	-1
Circumscripția electorală nr. 27	Județul Iasi	509343	3	3	7	7	1	7	0	0
Circumscripția electorală nr. 28	Județul Mehedinți	265968	1	1	2	4	2	4	0	0
Circumscripția electorală nr. 29	Județul Mureș	578250	3	3	4	8	4	8	-1	-1
Circumscripția electorală nr. 30	Județul Neamț	547397	3	3	7	7	3	8	0	-1
Circumscripția electorală nr. 31	Județul Olt	418371	2	2	3	6	3	5	-1	-1
Circumscripția electorală nr. 32	Județul Prahova	755881	4	4	10	10	5	11	0	-1
Circumscripția electorală nr. 33	Județul Satu Mare	318351	2	2	3	6	2	5	0	0
Circumscripția electorală nr. 34	Județul Sibiu	273896	1	1	2	4	2	4	0	0
Circumscripția electorală nr. 35	Județul Suceava	463207	2	2	3	6	3	6	0	0
Circumscripția electorală nr. 36	Județul Teleorman	783689	4	4	10	10	4	10	0	0
Circumscripția electorală nr. 37	Județul Timiș	152040	2	2	3	6	2	5	0	0
Circumscripția electorală nr. 38	Județul Tulcea	162429	1	1	2	4	2	4	0	0
Circumscripția electorală nr. 39	Județul Vaslui	222451	1	1	2	4	2	4	0	0
Circumscripția electorală nr. 40	Județul Vâlcea	508229	3	3	7	7	2	7	0	0
Circumscripția electorală nr. 41	Județul Vâlcea	284827	2	2	3	6	2	6	0	-1
Circumscripția electorală nr. 42	Județul Vrancea	310751	2	2	5	5	2	5	0	0
Circumscripția electorală nr. 43	Municipiul București	7147939	12	12	28	28	13	29	0	0
Circumscripția electorală nr. 43	Circumscripția electorală pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate	788743	4	4	5	11	2	4	3	7
TOTAL					140	330	136	212		
						450		448		

În concluzie, prezenta propunere legislativă urmărește să asigure o reprezentare corectă și proporțională a cetățenilor români din țară și din afara granițelor țării în Parlamentul României, prin adaptarea numărului de mandate în funcție de realitatea demografică.

În numele inițiatorilor,

Sen. George-Cătălin BOCHILEANU

Dep. Ștefan-Iulian LÖRINCZ

Sen. Ambrozie-Irineu DARĂU

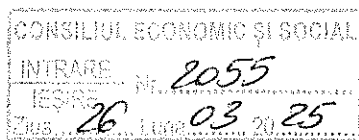
Dep. Radu-Nicolae MIHAIU

Sen. Ana-Cynthia-Ioana PĂUN

Dep. Vlad-Ioan ȘENDROIU

Sen. Sorin-Gheorghe ȘIPOȘ

Dep. Dumitru VĂDUVA

LEGE

pentru modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. - Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 553 din 24 iulie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Pentru circumscripțiile electorale nr. 1 - 42 prevăzute în anexa nr. 1, numărul locuitorilor care se iau în calcul este conform populației după domiciliu, raportat de Institutul Național de Statistică la data de 1 ianuarie a anului în care au loc alegeri la termen. Pentru circumscripția electorală nr. 43 prevăzută în anexa nr. 1, numărul locuitorilor care se iau în calcul este conform cetățenilor români cu domiciliul în străinătate, raportat de Ministerul Afacerilor Interne, prin Direcția Generală de Pașapoarte, la data de 1 ianuarie a anului în care au loc alegeri la termen.”

2. La articolul 5, după alineatul (6) se introduce un nou alineat, alin. (6¹), cu următorul cuprins:

„(6¹) În anul în care au loc alegeri parlamentare la termen, Autoritatea Electorală Permanentă colectează datele prevăzute la alin. (4) și, pe baza acestora, elaborează o propunere fundamentată privind repartizarea numărului de mandate pentru Senat și Camera Deputaților în fiecare circumscripție electorală, pe care o înaintează Parlamentului în termen de 15 zile de la data la care aceste date devin disponibile. În termen de 30 de zile de la primirea propunerii, Parlamentul actualizează, prin lege, numărul de mandate pentru Senat și Camera Deputaților prevăzute în anexa nr. 1, pentru fiecare circumscripție electorală, în conformitate cu dispozițiile alin. (2) - (5).”

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE
SENATULUI
Mircea ABRUDEAN

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR
Ciprian-Constantin ȘERBAN